

Manteision darllen

Mae'r adnodd rhyngweithiol hwn yn crynhoi'r dystiolaeth ar sut mae darllen o fudd i blant. Cliciwch drwy'r prif ganfyddiadau a gwybodaeth fwy manwl.

BookTrust yw elusen darllen plant fwyaf y DU, yn cyrraedd dros 1.4 miliwn o blant a theuluoedd bob blwyddyn ym mhob cymuned yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon.

Mae ein gwaith wedi'i gydbblethu'n gadarn â'r system gymorth ehangach i blant a theuluoedd, gan alluogi partneriaid i integreiddio cymorth darllen i'w gwasanaethau.

Gyda'n gilydd, rydym yn ymateb i anghenion lleol ac yn cyrraedd teuluoedd lle bynnag y maent, yn enwedig mewn cymunedau lle gall ein cymorth wneud y gwahaniaeth mwyaf. Mae pob plentyn, yn enwedig y rhai o gefndiroedd teuluol incwm isel neu agored i niwed, yn haeddu'r cyfle i fwynhau darllen a'r holl fanteision y mae'n eu cynnig. Dyna pam rydym yn gweithio gyda thros 30,000 o bartneriaid ar draws meysydd iechyd, addysg gynnar, ysgolion, llyfrgelloedd, awdurdodau lleol a mwy, i gynorthwyo plant a theuluoedd i ddarllen yn rheolaidd ac o ddewis.

Mae Cyngrhair Ymchwil ac Ymarfer Darllen er Pleser y Brifysgol Agored yn dod â rhai o'r academyddion ac arbenigwyr rhyngwladol blaenllaw ym maes Darllen er Pleser ynghyd.

Rydym yn gwneud gwaith ymchwil, yn darparu adnoddau ac yn cynnig amrywiaeth eang o gyfleoedd datblygiad proffesiynol wedi'u hysbysu gan ymchwil i addysgwyr. Mae'r rhain yn cynnwys Grwpiau Darllen Athrawon y Brifysgol Agored/Cymdeithas Llythrennedd y DU, yr Her Ddarllen i Athrawon gyda'r Asiantaeth Ddarllen a'r Rhaglen Ysgolion Darllen:

Datblygu Diwylliant o Ddarllen (Cynradd a CA3), Llysgenhadon sy'n Fyfyrwyr Darllen er Pleser a Nod Ansawdd Darllen er Pleser gyda Chymdeithas Llythrennedd y DU. Mae'r mentrau hyn yn helpu i ddatblygu cymunedau darllen bywiog sy'n meithrin cariad at ddarllen ymhlith athrawon, plant a phobl ifanc.

Mae darllen yn cynorthwyo plant i...

Goresgyn
anghydraddoldebau
cyn iddynt ddwysau

Creu cysylltiad â'r
rhai sy'n rhoi gofal
iddynt a mwynhau
llesiant meddwl
gwell

Cyrraedd cerrig
miltir datblygu
cynnar a gwneud
yn well yn yr
ysgol

Datblygu
empathi,
creadigrwydd
a dychymyg

Mae darllen yn cynorthwyo plant i...

Oresgyn anghydraddoldebau cyn iddynt ddwysau

Gallant sicrhau gwell symudedd addysgol a chymdeithasol

Mae'r rhai sy'n cael eu magu mewn tlodi yn llai tebygol o aros mewn tlodi fel oedolion

Drwy'r ysgol, maent yn fwy tebygol o oresgyn y rhwystrau a achosir gan anfantais

Mae sawl astudiaeth hydredol fawr yn dangos bod pobl ifanc sy'n datblygu'r arfer o ddarllen yn gynnar yn eu plentynodod yn debygol i ennill cymwysterau da a symudedd cymdeithasol am i fyny yn ddiweddarach. Ynghyd â manteision datblygiadol darllen, sydd wedi cael sylw eang, mae'r canfyddiadau hyn yn awgrymu bod darllen yn ysgogiad grymus i leihau anghydraddoldebau.”

**Yr Athro Teresa Cremin,
Cyd-gyfarwyddwr y Ganolfan
Llythrennedd a Chyfiawnder
Cymdeitthasol yn y Brifysgol Agored**

Mae darllen yn cynorthwyo plant i...

Oresgyn anghydraddoldebau cyn iddynt ddwysau

Gallant sicrhau gwell symudedd addysgol a chymdeithasol

Mae darllen ar y cyd yn gysylltiedig â chyrhaeddiad darllen uwch beth bynnag fo'r cefndir teuluol, sy'n awgrymu hwb cynnar i symudedd addysgol a all helpu i liniaru anghydraddoldebau economaidd-gymdeithasol.¹

Erbyn 16 oed, mae darllen er pleser yn rhagfynegydd llawer cryfach o gynnydd o ran geirfa, mathemateg, a sillafu nag addysg rhieni.²

Mae'r rhai sy'n cael eu magu mewn tlodi yn llai tebygol o aros mewn tlodi fel oedolion

I blant sy'n cael eu magu mewn tlodi, mae cysylltiad sylweddol rhwng rhywun yn darllen iddynt yn bump oed â mwy o siawns o osgoi tlodi yn oedolyn.³

Drwy'r ysgol, maent yn fwy tebygol o oresgyn y rhwystrau a achosir gan anfantais

Mae darllen ar y cyd yn cael effaith unigryw a thrawsnewidiol ar gyrhaeddiad. Mae'n cael ei gysylltu'n gyson â pherfformiad academaidd cryfach,⁴ ac mae'r cysylltiad hwn yn gryfach nag ar gyfer goruchwyllo gwaith cartref neu bresenoldeb rhieni mewn digwyddiadau ysgol.⁵

Mae plant difreintiedig sy'n cyflawni'n uchel ar ddiwedd yr ysgol gynradd ddwywaith yn fwy tebygol o fod wedi cael rhywun yn darllen iddynt gartref yn eu blynyddoedd cynnar, o'u cymharu â'u cyfoedion. Yn aml, mae'r disgyblion hyn yn parhau i ddarllen er pleser a defnyddio llyfrgelloedd, sy'n awgrymu y byddant yn parhau i fwynhau manteision darllen wrth iddynt dyfu.⁶

Mae plant difreintiedig 11-14 oed sy'n darllen yn annibynnol ac yn cymryd rhan mewn gweithgareddau cartref eraill sy'n cyfoethogi yn fwy tebygol o ennill tri neu fwy o gymwysterau safon A, o'u cymharu â'r rhai nad ydynt yn cymryd rhan yn y gweithgareddau hyn.⁷

Mae darllen yn cynorthwyo plant i...

Greu cysylltiad â'r rhai sy'n rhoi gofal iddynt a mwynhau llesiant meddwl gwell

Mae teimladau o ddiogelwch a chysylltiadau â rhieni a gofalwyr yn cael eu gwella

Maent yn fwy tebygol o fod a threfnau ac arferion iach

Maent yn fwy tebygol o fwynhau gwell llesiant meddwl, hunan-barch a sgiliau emosiynol-gymdeithasol

“ Mae'r dystiolaeth yn cysylltu darllen a llesiant plant wedi cryfhau'n amlwg yn y blynyddoedd diwethaf. Mae'r corff cynyddol hwn o waith ymchwil bellach yn ei gwneud yn fwy eglur nag erioed bod darllen yn rheolaidd yn helpu i osod sylfeini allweddol ar gyfer iechyd emosiynol a llesiant gydol oes. ”

Dr Helen Hendry, Uwch-ddarlithydd (Addysg Gynradd) yn y Brifysgol Agored

Mae darllen yn cynorthwyo plant i...

Greua cysylltiad â'r rhai sy'n rhoi gofal iddynt a mwynhau llesiant meddwl gwell

Mae teimladau o ddiogelwch a chysylltiadau â rhieni a gofalwyr yn cael eu gwella

Mae darllen ar y cyd yn creu cyfleoedd ar gyfer sylw ar y cyd ac agosrwydd emosiynol rhwng plentyn a'i riant neu ofalwr.⁸

Mae presenoldeb sefydlog, agos darparwr gofal yn tawelu ymennydd babi,⁹ yn gysylltiedig â lefelau ocsitosin (yr 'hormon creu cysylltiad')¹⁰ uwch ac yn dyfnhau ymdeimlad plentyn o ddiogelwch.¹¹

Mae darllen ar y cyd yn gwella tymer rhieni,¹² yn cynyddu gwresogrwydd ac yn lleihau straen,¹³ gan alluogi'r rhyngweithiadau sensitif a magwrol sydd eu hangen ar blant ifanc i ffynnu.¹⁴

Mae plant sydd eisoes yn teimlo'n ddiogel yn dangos mwy o frwdfrydedd wrth ddarllen, sy'n annog oedolion i ddarllen â nhw hyd yn oed mwy – gan gryfhau'r cysylltiad ymhellach.¹⁵

Mae creu cysylltiad – y meithrin parhaus o'r cysylltiad emosiynol rhwng rhywun sy'n rhoi gofal a phlentyn – yn sylfaenol i ddiogelwch emosiynol, hunaniaeth a llesiant cyffredinol plentyn.¹⁶

Deunydd cyfeirio ➤

Mae darllen yn cynorthwyo plant i...

Greu cysylltiad â'r rhai sy'n rhoi gofal iddynt a mwynhau llesiant meddwl gwell

Maent yn fwy tebygol o fod a threfnau ac arferion iach

Mae darllen ar y cyd yn cyflawni swyddogaeth o ran hybu trefn amser gwely orffwysol a chysurol. Mae trefnau amser gwely seiliedig ar iaith fel darllen yn gysylltiedig ag argaeledd a sylw gwell gan rieni,¹⁷ gan helpu i greu amgylchedd diogel, sefydlog a rhagweladwy ar gyfer datblygiad iach plant.¹⁸

Yn ddiweddarach mewn plentyndod, mae darllen er pleser yn cyd-fynd ag arferion iach ehangach. Mae plant 11-14 oed sy'n darllen yn annibynnol yn fwy tebygol o fabwysiadu ymddygiadau iach.¹⁹

Maent yn fwy tebygol o fwynhau gwell llesiant meddwl, hunan-barch a sgiliau emosiynol-gymdeithasol

O fabandod, mae darllen rhyngweithiol sy'n emosiynol gyfoethog – trwy sylw ac ymgyswrtio ar y cyd – yn cefnogi datblygiad emosiynol-gymdeithasol a dyfodiad hunan-reoleiddio.²⁰

Mewn plant oed ysgol, mae darllen ar y cyd yn gysylltiedig â mwy o hunan-reolaeth,²¹ ymddygiad mwy rhag-gymdeithasol²² a llai o orfywiogrwydd,²³ a chyda risg sylweddol is o anawsterau emosiynol-gymdeithasol, beth bynnag fo'r cefndir teuluol.²⁴

Mae plant sy'n darllen yn rheolaidd yn dueddol o ddatblygu gwell sgiliau rhyngpersonol, gan gefnogi eu gallu i ffurfio perthnasoedd ystyrlon.²⁵

Maent hefyd yn adrodd hunan-barch uwch a rheoleiddio emosiynol mwy effeithiol, â llai o heriau emosiynol ac ymddygiadol fel gorbryder ac ymosodedd, na chyfoedion sy'n darllen yn llai aml.²⁶

Mae darllenwyr rheolaidd yn sgorio'n gyson uchel o ran mesurau cyffredinol o lesiant a hapusrwydd.²⁷

Mae darllen yn cynorthwyo plant i...

Gyrraedd cerrig miltir datblygu cynnar a gwneud yn well yn yr ysgol

Mae datblygiad yr ymennydd, sylw a gallu gwybyddol i gyd yn cael eu gwella

Maent yn fwy parod ar gyfer yr ysgol ac yn gwneud mwy o gynnydd ar draws y cwricwlwm

Mae ganddynt well datblygiad iaith a lleferydd a sgiliau llythrennedd

Mae corff sylweddol o waith ymchwil o ansawdd uchel yn cadarnhau'n gyson bod darllen cynnar yn ysgogiad allweddol ar gyfer lleferydd, iaith a llythrennedd plant. Yn bwysig, mae astudiaethau hefyd yn dangos ei fod yn mynd ymhellach – gan feithrin y sgiliau meddwl beirniadol a rhesymu sy'n sylfaen i lwyddiant drwy'r ysgol a thu hwnt. ”

**Dr Lucy Rodriguez Leon,
Uwch-ddarlithydd mewn Addysg
(Plentyndod Cynnar) yn y Brifysgol
Agored**

Mae darllen yn cynorthwyo plant i...

Gyrraedd cerrig milltir datblygu cynnar a gwneud yn well yn yr ysgol

Mae datblygiad yr ymennydd, sylw a gallu gwybyddol i gyd yn cael eu gwella

Mae ymennydd plant yn tyfu'n gyflym o enedigaeth i bump oed ac yn hynod sensitif i fewnbwn amgylcheddol. Mae darllen ar y cyd, ochr yn ochr â chwarae, siarad, a chanu gyda rhiant neu ofalwr yn cyflawni swyddogaeth niwrolegol bwysig, gan ddarparu'r math o ysgogiad amlsynnwyr sy'n cefnogi twf gwybyddol, corfforol, cymdeithasol, a thwf emosiynol.²⁸

Mae darllen ar y cyd yn gysylltiedig ag ysgogiad ymennydd cryfach o ran iaith, sylw, cof a gweithrediad goruchwyliol – effaith a welir ar draws amrywiaeth o astudiaethau, gan gynnwys y rhai sy'n canolbwyntio'n benodol ar blant o gefndiroedd incwm isel.²⁹

Mae plant sy'n dechrau darllen er pleser yn gynnar, ac yn darllen yn amlach, yn dueddol o sgorio'n uwch mewn profion gwybyddol yn y glasoed cynnar, sy'n awgrymu bod y fantais hon yn parhau y tu hwnt i'r blynyddoedd cynnar.³⁰

Mae'r glasoed yn cynnig ail ffenestr o ystwythder ymennydd;³¹ gall cynnal darllen annibynnol yn ystod blynyddoedd yr arddegau atgyfnerthu ac ymestyn enillion gwybyddol cynnar.

Maent yn fwy parod ar gyfer yr ysgol ac yn gwneud mwy o gynnydd ar draws y cwricwlwm

Mae plant y mae rhywun yn darllen iddynt yn rheolaidd yn datblygu geirfa gryfach, iaith, a sgiliau llythrennedd cryfach – y mae pob un ohonynt yn sylfaenol ar gyfer llwyddiant wrth ddechrau'r ysgol.³²

Mae darllen, a ffuglen yn arbennig, yn cefnogi sgiliau dealltwriaeth a metawybyddol ar lefel uwch, fel hunanwerthuso a rheoleiddio, y mae pob un ohonynt yn sail i feddwl beirniadol.³³

Mae darllen hefyd yn meithrin gallu datrys problemau, rhesymu a hyblygrwydd gwybyddol, gan gefnogi datblygiad deallusol hirdymor.³⁴

Mae plentyn y mae rhywun yn darllen iddo'n 1-2 oed yn sgorio'n uwch o ran darllen, sillafu, gramadeg, a sgiliau rhifedd yn 8 i 11 oed.³⁵

Yn 10 i 16 oed, mae darllen er pleser yn cael effaith gadarnhaol sylweddol ar eirfa, sillafu, a pherfformiad mathemateg erbyn 16 oed.³⁶

Mae darllen yn cynorthwyo plant i...

Gyrraedd cerrig milltir datblygu cynnar a gwneud yn well yn yr ysgol

Mae ganddynt well datblygiad iaith a lleferydd a sgiliau llythrennedd

Mae darllen ar y cyd yn hwyluso rhyngweithiadau llafar yn ôl ac ymlaen arbennig o gyfoethog rhwng oedolyn a phlentyn. Ymhlith y gweithgareddau plentyndod allweddol niferus fel chwarae â theganau, amser prydau neu ofal personol, mae gan ddarllen ar y cyd werth arbennig o ran sbarduno'r eiliadau sgrysiol hyn.³⁷

Mae darllen ar y cyd yn cynnig amlygiad i eirfa gyfoethog a newydd mewn cyd-destunau ystyrlon i blant³⁸ a chan fod sylw yn cael ei ganolbwyntio ar y stori, credir y gallai geiriau newydd fod yn haws eu dysgu nag yn ystod chwarae rhydd.³⁹

Mae darllen ar y cyd rheolaidd yn gysylltiedig am amrywiaeth eang o ganlyniadau iaith a llythrennedd, gan gynnwys geirfa fwy, sgiliau iaith lafar gwell, ymwybyddiaeth print, adnabod a deall geiriau.⁴⁰

Dyma'r unig weithgaredd dysgu gartref sydd â chysylltiad pendant â sgoriau llythrennedd pan fydd plant yn cyrraedd y Dosbarth Derbyn, gan berfformio'n well na chymorth rhieni gyda darllen ac ysgrifennu, chwarae cerddoriaeth neu ddysgu'r wyddor.⁴¹

Mae effaith darllen ar y cyd ar lythrennedd yn hirhoedlog. Mae plant y darllenir iddynt yn aml yn 5 oed dros hanner blwyddyn ysgol ar y blaen o ran perfformiad darllen yn 15 oed, o'u cymharu â'r rhai y darllenir iddynt yn anaml neu ddim o gwbl.⁴²

Ar oedran ysgol, gall darllenwyr ymgysylltiedig (y rhai sydd wedi'u hysgogi ac yn defnyddio strategaethau effeithiol) wneud enillion dealltwriaeth sy'n cyfateb i sawl mis neu flwyddyn o addysg ychwanegol.⁴³

Deunydd cyfeirio ➤

Mae darllen yn cynorthwyo plant i...

Ddatblygu empathi, creadigrwydd a dychymyg

Maent yn datblygu empathi drwy ddarllen ffuglen

Maent yn datblygu sgiliau datrys problemau creadigol

Maent yn datblygu eu creadigrwydd a'u dychymyg

“ Mae gwaith ymchwil ar sut y mae darllen yn meithrin empathi mewn plant yn dal i ddod i'r amlwg. Er bod yr astudiaethau hyd yma wedi bbod yn fach, mae'r diddordeb cynyddol yn y maes hwn ar fin datgelu sut y gall addysgwyr presennol droi'r wybodaeth hon yn ymarfer byd go iawn – ac o wneud hynny, helpu i lunio cymdeithas fwy empathetig ar gyfer y dyfodol. ”

Dr Ly Chu, Prif Arbenigwr Ymchwil yn BookTrust

Mae darllen yn cynorthwyo plant i...

Ddatblygu empathi, creadigrwydd a dychymyg

Maent yn datblygu empathi drwy ddarllen ffuglen

Empathi yw'r gallu i ddeall, gwerthfawrogi ac ymateb i deimladau a safbwyntiau pobl eraill. Mae darllen ar y cyd wedi cael ei gysylltu ag enillion o ran damcaniaeth y meddwl a dealltwriaeth empathetig.⁴⁴

Mae cymryd rhan yn emosiynol mewn stori yn helpu plant i weld eu bywydau eu hunain yn rhan o brofiad dynol ehangach,⁴⁵ proses sy'n cefnogi datblygiad empathi.⁴⁶

Efallai y bydd gan blant sy'n darllen llyfrau sy'n cynnig cyfleoedd i gydymdeimlo â'r cymeriadau lefelau uwch o empathi, yn enwedig tuag at grwpiau sy'n cael eu stigmatiddio.⁴⁷

Maent yn datblygu sgiliau datrys problemau creadigol

Mae ymgysylltu â straeon swynol yn annog plant i feddwl y tu hwnt i'w cyd-destun uniongyrchol, gan lacio patrymau sefydlog o feddwl.⁴⁸

Trwy ragweld neu ddiwygio "beth allai ddigwydd nesaf" mae darllenwyr ifanc yn dangos hyblygrwydd meddyliol a natur agored ac yn datrys problemau.⁴⁹

Maent yn datblygu eu creadigrwydd a'u dychymyg

Gall straeon gymell dramatiddiad, gan roi cyfleoedd i blant weledoli, lleisio neu actio golygfeydd, ac felly mynegi eu hunain yn greadigol.⁵⁰

Mae darllen ar y cyd dyddiol yn 3 oed yn gysylltiedig â sgoriau uwch o ran datblygiad creadigol erbyn 5 oed.⁵¹

Nodiadau a chyfeiriadau

Rydym wedi manteisio ar gannoedd o astudiaethau a adolygwyd gan gymheiriaid, y caiff detholiad ohonynt eu cynnwys yn y rhestr gyfeiriadau. Mae cryfder a math y dystiolaeth yn amrywio ar draws y canlyniadau a drafodir yn yr adolygiad hwn.

- Mae'r corff o dystiolaeth yn manteisio ar amrywiaeth eang o fethodolegau, gan gynnwys hap-dreialon dan reolaeth, astudiaethau hydredol, arolygon cynrychiadol, meta-ddadansoddiadau, adolygiadau systematig, ymchwil ansoddol, ac astudiaethau niwrobiologol.
- Canfyddir cefnogaeth gyson i ganlyniadau allweddol gan gynnwys datblygiad iaith a llythrennedd, datblygiad emosiynol-gymdeithasol, datblygiad yr ymennydd a gwybyddiaeth, a pharodrwydd ar gyfer yr ysgol.
- Cefnogir canlyniadau eraill - fel empathi, hunan-barch, hunaniaeth, creadigrwydd - gan astudiaethau mwy deongliadol neu ansoddol ac maent dal i fod wedi'u harchwilio'n annigonol yn gymharol fel meysydd annibynnol.

I ddyfynnu'r adroddiad hwn: BookTrust (2025) Manteision darllen. Leeds: BookTrust.

- 1 Guzmán-Simón, F., Gil-Flores, J. and Pacheco-Costa, A. (2020) 'Home literacy environment and reading comprehension in Spanish primary education', *Journal of Research in Reading*, 43(2), tudalennau 229–247. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1111/1467-9817.12299>
- 2 Sullivan, A. and Brown, M. (2013) *Social inequalities in cognitive scores at age 16: The role of reading*. CLS Working Paper 2013/10. Llundain: Centre for Longitudinal Studies. Ar gael yn: <https://cls.ucl.ac.uk/wp-content/uploads/2017/04/CLS-WP-2013-10-.pdf> (Mynediad Agored)
- 3 Blanden, J. (2006) 'Bucking the trend': *What enables those who are disadvantaged in childhood to succeed later in life?* Llundain: Yr Adran Gwaith a Phensiynau. Ar gael yn: <https://core.ac.uk/download/pdf/4157279.pdf> (Mynediad Agored)
- 4 Tamis LeMonda, C.S., Luo, R., McFadden, K.E., Bandel, E.T. & Vallotton, C. (2019) 'Early home learning environment predicts children's 5th grade academic skills', *Applied Developmental Science*, 23(2), tudalennau 153–169. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1080/10888691.2017.1345634>
- 5 Castro, M., Expósito Casas, E., López Martín, E., Lizasoain, L., Navarro Asencio, E. & Gaviria, J.L. (2015) 'Parental involvement on student academic achievement: A meta analysis', *Educational Research Review*, 14, tudalennau 33–46. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2015.01.002>
- 6 Sammons, P.M., Toth, K. & Sylva, K. (2015) *Subject to Background: What promotes better achievement by bright but disadvantaged students?* Llundain: The Sutton Trust. Ar gael yn: <https://www.suttontrust.com/wp-content/uploads/2020/01/SUBJECT-TO-BACKGROUND-FULL-REPORT.pdf> (Mynediad Agored)
- 7 Sammons, P.M., Toth, K. & Sylva, K. (2015) *Subject to Background: What promotes better achievement by bright but disadvantaged students?* Llundain: The Sutton Trust. Ar gael yn: <https://www.suttontrust.com/wp-content/uploads/2020/01/SUBJECT-TO-BACKGROUND-FULL-REPORT.pdf> (Mynediad Agored)

- 8 Murray, L., De Pascalis, L., Tomlinson, M., Vally, Z., Dadomo, H., MacLachlan, B. & Cooper, P.J. (2016) 'Randomized controlled trial of a book sharing intervention in a deprived South African community: Effects on carer–infant interactions, and their relation to infant cognitive and socio emotional outcome', *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 57(12), tudalennau 1370–1379. Ar gael yn: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5659125/> (Mynediad Agored)
- 9 Wass, S., Greenwood, E., Esposito, G., Smith, C., Necef, I. & Phillips, E. (2024) 'Annual research review: "There, the dance is – at the still point of the turning world" – dynamic systems perspectives on co regulation and dysregulation during early development', *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 65(4), tudalennau 481–507. Ar gael yn: <https://acamh.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jcpp.13960> (Mynediad Agored)
- 10 Shorey, S., Asurlekar, A.R., Chua, J.S. & Lim, L.H.K. (2023) 'Influence of oxytocin on parenting behaviors and parent–child bonding: A systematic review', *Developmental Psychobiology*, 65(2). Ar gael yn: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36811366/>
- Froemke, R.C. & Young, L.J. (2021) 'Oxytocin, neural plasticity, and social behavior', *Annual Review of Neuroscience*, 44, tudalennau 359–381. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1146/annurev-neuro-102320-102847> (Mynediad Agored)
- 11 Chacko, A., Fabiano, G.A., Doctoroff, G.L. & Fortson, B. (2018) 'Engaging fathers in effective parenting for preschool children using shared book reading: A randomized controlled trial', *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 47(1), tudalennau 79–93. Ar gael yn: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28103110/>
- Murray, L., De Pascalis, L., Tomlinson, M., Vally, Z., Dadomo, H., MacLachlan, B., Woodward, C. and Cooper, P.J. (2016) 'Randomized controlled trial of a book-sharing intervention in a deprived South African community: Effects on carer–infant interactions, and their relation to infant cognitive and socioemotional outcome', *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 57(12), tudalennau 1370–1379. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1111/jcpp.12605>
- Hale, L., Berger, L.M., LeBourgeois, M.K. & Brooks Gunn, J. (2011) 'A longitudinal study of preschoolers' language based bedtime routines, sleep duration, and well being', *Journal of Family Psychology*, 25(3), tudalennau 423–433. Available at: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3134391/> (Mynediad Agored)
- 12 Rabinowitz, S., Pavlov, C., Mireku, B., Ying, K., Zhang, J. and Read, K. (2021) 'I feel less blue when I read with you: The effect of reading aloud with a child on adult readers' affect', *Frontiers in Psychology*, 12, 706729. Ar gael yn: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.706729> (Mynediad Agored)
- 13 Canfield, C.F., Miller, E.B., Shaw, D.S., Morris, P., Alonso, A. and Mendelsohn, A.L. (2020) 'Beyond language: Impacts of shared reading on parenting stress and early parent–child relational health', *Developmental Psychology*, 56(7), tudalennau 1305–1315. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1037/dev0000940>

Cyfeiriadau

- 14 Blair, C. and Raver, C.C. (2016) 'Poverty, stress, and brain development: New directions for prevention and intervention', *Academic Pediatrics*, 16(3), tudalennau S30–S36. Ar gael yn: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5765853/> (Mynediad Agored)
- Martin, K.J., Beck, A.F., Xu, Y., Szumlas, G.A., Hutton, J.S., Crosh, C.C. and Copeland, K.A. (2022) 'Shared reading and risk of social-emotional problems', *Pediatrics*, 149(1). Ar gael yn: <https://doi.org/10.1542/peds.2020-034876> (Mynediad Agored)
- 15 Frosch, C.A., Cox, M.J. and Goldman, B.D. (2001) 'Infant-parent attachment and parental and child behavior during parent-toddler storybook interaction', *Merrill-Palmer Quarterly*, 47(3), tudalennau 445–474. Ar gael yn: https://www.researchgate.net/publication/236717689_Infant-Parent_Attachment_and_Parental_and_Child_Behavior_During_Parent-Toddler_Storybook_Interaction (Mynediad Agored)
- Bus, A.G., van IJzendoorn, M.H. and Pellegrini, A.D. (1995) 'Joint book reading makes for success in learning to read: A meta-analysis on intergenerational transmission of literacy', *Review of Educational Research*, 65(1), tudalennau 1–21. Ar gael yn: <https://journals.sagepub.com/doi/10.3102/00346543065001001> (Mynediad Agored)
- Bus, A.G. and van IJzendoorn, M.H. (1997) 'Affective dimension of mother-infant picturebook reading', *Journal of School Psychology*, 35(1), tudalennau 47–60. Ar gael yn: <https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/access/item%3A2729294/download> (Mynediad Agored)
- 16 Groh, A.M., Fearon, R.P., Bakermans-Kranenburg, M.J., van IJzendoorn, M.H., Steele, R.D. and Roisman, G.I. (2014) 'The significance of attachment security for children's social competence with peers: A meta analytic study', *Attachment & Human Development*, 16(2), tudalennau 103–136. Ar gael yn: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/24547936/>
- Jarvis, P. (2020) 'Attachment theory, cortisol and care for the under threes in the twenty first century: Constructing evidence informed policy', *Early Years*, tudalennau 1–15. Ar gael yn: <https://www.eymatters.co.uk/wp-content/uploads/2020/06/Attachment-theory-cortisol-and-care-for-the-under-threes-in-the-twenty-first-century-constructing-evidence-informed-policy.pdf> (Mynediad Agored)
- 17 Hale, L., Berger, L.M., LeBourgeois, M.K. and Brooks-Gunn, J. (2011) 'A longitudinal study of preschoolers' language-based bedtime routines, sleep duration, and well-being', *Journal of Family Psychology*, 25(3), tudalennau 423–433. Ar gael yn: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3134391/> (Mynediad Agored)
- 18 Meetoo, V., Cameron, C., Clark, A. and Jackson, S. (2020) 'Complex "everyday" lives meet multiple networks: The social and educational lives of young children in foster care and their foster carers', *Adoption & Fostering*, 44(1), tudalennau 37–55. Ar gael yn: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0308575919900661> (Mynediad Agored)

- 19 Mak, H.W. and Fancourt, D. (2020) 'Reading for pleasure in childhood and adolescent healthy behaviours: Longitudinal associations using the Millennium Cohort Study', *Preventive Medicine*, 130, 105955. Ar gael yn: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S009174351930369X> (Mynediad Agored)
- 20 Hutton, J.S., Phelan, K.J., Horowitz Kraus, T., Dudley, J., Altaye, M., DeWitt, T. and Holland, S.K. (2017) 'Shared reading quality and brain activation during story listening in preschool age children', *The Journal of Pediatrics*, 191, tudalennau 204–211.e1. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2017.08.037> (Mynediad Agored)
- 21 Morton, S.M.B., Peterson, E.R., Buckley, J. and Murray, S. (2020) *Early self control development: Prevalence, persistence and change in a New Zealand cohort*. Wellington: Ministry of Social Development. Ar gael yn: <https://www.msd.govt.nz/documents/about-msd-and-our-work/publications-resources/research/early-self-control-development/early-self-control-development.pdf> (Mynediad Agored)
- 22 Kettlewell, K., Sharp, C., Lucas, M., Gambhir, G., Classick, R., Hope, C., Kollias, C. & Rutt, S. (2020) International Early Learning and Child Well-Being Study (IELS): national report for England (Research Report DFE-RR1075). Llundain: Yr Adran Addysg a'r Sefydliad Cenedlaethol er Ymchwil i Addysg. Ar gael yn: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/60e6e75be90e0764c8f0a3eb/IELS_national_report_FINAL_Dec_2020_revised.pdf (Mynediad Agored)
- 23 Rosenqvist, J., Lahti Nuuttila, P., Holdnack, J., Kemp, S.L. & Laasonen, M. (2016) 'Relationship of TV watching, computer use, and reading to children's neurocognitive functions', *Journal of Applied Developmental Psychology*, 46, tudalennau 11–21. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2016.04.006>
- Froiland, J.M. & Davison, M.L. (2016) 'Home literacy, television viewing, fidgeting and ADHD in young children: Educational Psychology', *Educational Psychology*, 36(8), tudalennau 1337–1353. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1080/01443410.2014.963031>
- 24 Martin, K.J., Beck, A.F., Xu, Y., Szumlas, G.A., Hutton, J.S., Crosh, C.C. & Copeland, K.A. (2022) 'Shared reading and risk of social-emotional problems', *Pediatrics*, 149(1). Ar gael yn: <https://doi.org/10.1542/peds.2020-034876> (Mynediad Agored)
- 25 Guarisco, M.S., Brooks, C. & Freeman, L.M. (2017) 'Reading books and reading minds: differential effects of Wonder and The Crossover on empathy and theory of mind', *Study & Scrutiny: Research on Young Adult Literature*, 2(2), tudalennau 24–54. Ar gael yn: https://www.researchgate.net/publication/320013957_Reading_Books_and_Reading_Minds_Differential_Effects_of_Wonder_and_The_Crossover_on_Empathy_and_Theory_of_Mind (Mynediad Agored)
- Batini, F., et al. (2021) 'The association between reading and emotional development: a systematic review', *Journal of Education and Training Studies*, 9(1), tudalennau 12–50. Ar gael yn: https://www.researchgate.net/publication/346673293_The_Association_Between_Reading_and_Emotional_Development_A_Systematic_Review (Mynediad Agored)

Cyfeiriadau

- 26 Mak, H.W. & Fancourt, D. (2020) 'Longitudinal associations between reading for pleasure and child maladjustment: Results from a propensity score matching analysis', *Social Science & Medicine*, 253, 112971. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2020.112971> (Mynediad Agored)
- Mak, H.W. & Fancourt, D. (2019) 'Longitudinal associations between ability in arts activities, behavioural difficulties and self esteem: analyses from the 1970 British Cohort Study', *Scientific Reports*, 9(1), tudalennau 1–7. Ar gael yn: <https://www.nature.com/articles/s41598-019-49847-x> (Mynediad Agored)
- Wong, T., et al. (2022) 'A longitudinal perspective on frequency of parent–child activities and social–emotional development', *Early Child Development and Care*, 192(3), tudalennau 458–469. Ar gael yn: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03004430.2020.1765773>
- 27 Sun, Y.-J., Sahakian, B.J., Langley, C., Yang, A., Jiang, Y., Jujiao, K., Zhao, X., Li, C., Cheng, W. and Feng, J. (2023) 'Early-initiated childhood reading for pleasure: associations with better cognitive performance, mental well-being and brain structure in young adolescence', *Psychological Medicine*, tudalennau 1–15. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1017/S0033291723001381> (Mynediad Agored)
- Vaknin Nusbaum, V. and Tuckwiller, E.D. (2023) 'Reading motivation, well being and reading achievement in second grade students', *Journal of Research in Reading*, 46(1), tudalennau 64–85. Ar gael yn: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1467-9817.12414>
- Bozgün, K. and Akin Kösterelioğlu, M. (2021) 'The roles of social-emotional development, academic grit and subjective well-being in primary school students' reading-writing motivation', *Reading Psychology*, 42(8), tudalennau 836–857. Ar gael yn: <https://psycnet.apa.org/record/2021-71244-001>
- 28 Tooley, U.A., Bassett, D.S. and Mackey, A.P. (2021) 'Environmental influences on the pace of brain development', *Nature Reviews Neuroscience*, 22(6), tudalennau 372–384. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1038/s41583-021-00457-5>
- Miguel, P.M., Pereira, L.O., Silveira, P.P. and Meaney, M.J. (2019) 'Early environmental influences on the development of children's brain structure and function', *Developmental Medicine & Child Neurology*, 61(10), tudalennau 1127–1133. Ar gael yn: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30740660/>
- Hutton, J.S., Horowitz Kraus, T., Mendelsohn, A.L., DeWitt, T., Holland, S.K. and C Mind Authorship Consortium (2015) 'Home reading environment and brain activation in preschool children listening to stories', *Pediatrics*, 136(3), tudalennau 466–478. Ar gael yn: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26260716/>
- Huttenlocher, P.R. (2009) *Neural plasticity: The effects of environment on the development of the cerebral cortex*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

- 29 Hutton, J.S., Phelan, K., Horowitz Kraus, T., Dudley, J., Altaye, M. and others (2017) 'Story time turbocharger? Child engagement during shared reading and cerebellar activation and connectivity in preschool-age children listening to stories', *PLoS ONE*, [ar-lein]. ar-lein]. Ar gael yn: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0177398> (Mynediad Agored)
- Hutton, J.S., Phelan, K., Horowitz Kraus, T., Dudley, J., Altaye, M., DeWitt, T. and Holland, S.K. (2017) 'Shared reading quality and brain activation during story listening in preschool age children', *The Journal of Pediatrics*, 191, tudalennau 204–211.e1. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2017.08.037> (Mynediad Agored)
- Hutton, J.S., Horowitz Kraus, T., Mendelsohn, A.L., DeWitt, T., Holland, S.K. and C Mind Authorship Consortium (2015) 'Home reading environment and brain activation in preschool children listening to stories', *Pediatrics*, 136(3), tudalennau 466–478. Ar gael yn: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26260716/>
- 30 Sun, Y.-J., Sahakian, B.J., Langley, C., Yang, A., Jiang, Y., Jujiao, K., Zhao, X., Li, C., Cheng, W. and Feng, J. (2023) 'Early-initiated childhood reading for pleasure: associations with better cognitive performance, mental well-being and brain structure in young adolescence', *Psychological Medicine*, tudalennau 1–15. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1017/S0033291723001381> (Mynediad Agored)
- 31 Fuhrmann, D., Knoll, L.J. and Blakemore, S.-J. (2015) 'Adolescence as a sensitive period of brain development', *Trends in Cognitive Sciences*, 19(10), tudalennau 558–566. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1016/j.tics.2015.07.008> (Mynediad Agored)
- 32 Dowdall, N., Melendez-Torres, G.J., Murray, L., Gardner, F., Hartford, L. and Cooper, P.J. (2020) 'Shared picture book reading interventions for child language development: a systematic review and meta-analysis', *Child Development*, 91(2), e383 e399. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1111/cdev.13225>
- Mol, S.E. and Bus, A.G. (2011) 'To read or not to read: a meta-analysis of print exposure from infancy to early adulthood', *Psychological Bulletin*, 137(2), tudalennau 267–296. Ar gael yn: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/21219054/>
- Neuman, S.B. and Celano, D.C. (2012) 'Worlds apart: One city, two libraries, and ten years of watching inequality grow', *American Educator*, 36(3), tud. 13. Ar gael yn: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ986677.pdf> (Mynediad Agored)
- 33 Barber, A.T. and Klauda, S.L. (2020) 'How reading motivation and engagement enable reading achievement: policy implications', *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences*, 7(1), tudalennau 27–34. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1177/2372732219893385> (Mynediad Agored)
- Kuzmičová, A. and Cremin, T. (2022) 'Different fiction genres take children's memories to different places', *Cambridge Journal of Education*, 52(1), tudalennau 37–53. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1080/0305764X.2021.1937523> (Mynediad Agored)

- Jerrim, J., Lopez Agudo, L.A. and Marcenaro Gutierrez, O.D. (2020) 'Does it matter what children read? New evidence using longitudinal census data from Spain', *Oxford Review of Education*, 46(5), tudalennau 515–533. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1080/03054985.2020.1723516>
- Pfost, M., Dörfler, T. and Artelt, C. (2013) 'Students' extracurricular reading behaviour and the development of vocabulary and reading comprehension', *Learning and Individual Differences*, 26, tudalennau 89–102. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2013.04.008> (Mynediad Agored)
- Spear Swerling, L., Brucker, P.O. and Alfano, M.P. (2010) 'Relationships between sixth graders' reading comprehension and two different measures of print exposure', *Reading and Writing*, 23(1), tudalennau 73–96. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1007/s11145-008-9152-8>
- 34 Van Elsen, J., Catrysse, L. and De Maeyer, S. (2024) 'The effect of interactive picturebook reading on problem-solving skills in preschool: a quasi experiment', *Early Childhood Education Journal*, 52, tudalennau 1471–1485. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1007/s10643-023-01542-3>
- Ritchie, S.J., Bates, T.C. and Plomin, R. (2015) 'Does learning to read improve intelligence? A longitudinal multivariate analysis in identical twins from age 7 to 16', *Child Development*, 86(1), tudalennau 23–36. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1111/cdev.12272> (Mynediad Agored)
- Sullivan, A. and Brown, M. (2015) 'Reading for pleasure and progress in vocabulary and mathematics', *British Educational Research Journal*, 41(6), tudalennau 971–991. Ar gael yn: https://www.researchgate.net/publication/275057211_Reading_for_pleasure_and_progress_in_vocabulary_and_mathematics (Mynediad Agored)
- Evans, M.D.R., Kelley, J., Sikora, J. and Treiman, D.J. (2010) 'Family scholarly culture and educational success: Books and schooling in 27 nations', *Research in Social Stratification and Mobility*, 28(2), tudalennau 171–197. Ar gael yn: https://www.researchgate.net/publication/222420184_Family_scholarly_culture_and_educational_success_Books_and_schooling_in_27_nations (Mynediad Agored)
- 35 Brown, M.I., Wang, C. and McLeod, S. (2022) 'Reading with 1–2 year olds impacts academic achievement at 8–11 years', *Early Childhood Research Quarterly*, 58, tudalennau 198–207. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2021.09.008>
- 36 Sullivan, A. and Brown, M. (2013) *Social inequalities in cognitive scores at age 16: the role of reading*. CLS Working Paper 2013/10. London: Centre for Longitudinal Studies. Ar gael yn: <https://cls.ucl.ac.uk/wp-content/uploads/2017/04/CLS-WP-2013-10-.pdf> (Mynediad Agored)
- 37 Gilkerson, J., Richards, J.A. and Topping, K.J. (2017) 'The impact of book reading in the early years on parent–child language interaction', *Journal of Early Childhood Literacy*, 17(1), tudalennau 92–110. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1177/1468798415608907>

Clemens, L.F. and Kegel, C.A. (2021) 'Unique contribution of shared book reading on adult-child language interaction', *Journal of Child Language*, 48(2), tudalennau 373–386. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1017/S0305000920000331> (Mynediad Agored)

Davie, J. and Kemp, C. (2002) 'A comparison of the expressive language opportunities provided by shared book reading and facilitated play for young children with mild to moderate intellectual disabilities', *Educational Psychology*, 22(4), tudalennau 445–460. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1080/014434102000003123>

Gros Louis, J., West, M.J. and King, A.P. (2016) 'The influence of interactive context on prelinguistic vocalizations and maternal responses', *Language Learning and Development*, 12(3), tudalennau 280–294. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1080/15475441.2015.1053563>

- 38 Hagen, Å.M. (2018) 'Improving the odds: Identifying language activities that support the language development of preschoolers with poorer vocabulary skills', *Scandinavian Journal of Educational Research*, 62(5), tudalennau 649–663. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1080/00313831.2016.1258727> (Mynediad Agored)

Nation, K., Dawson, N.J. and Hsiao, Y. (2022) 'Book language and its implications for children's language, literacy, and development', *Current Directions in Psychological Science*, 31(4), tudalennau 375–380. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1177/09637214221103264> (Mynediad Agored)

Green, C. and Keogh, K. (2024) 'Vocabulary exposure to children is enhanced by using both informational and narrative picture books for read alouds: a comparative modelling study using data science methods', *Journal of Research in Reading*, 47(4), tudalennau 497–516. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1111/1467-9817.12462> (Mynediad Agored)

Montag, J.L., Jones, M.N. and Smith, L.B. (2015) 'The words children hear: Picture books and the statistics for language learning', *Psychological Science*, 26(9), tudalennau 1489–1496. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1177/0956797615594361>

- 39 Fletcher, K.L. and Reese, E. (2005) 'Picture book reading with young children: a conceptual framework', *Developmental Review*, 25(1), tudalennau 64–103. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1016/j.dr.2004.08.009>

- 40 Galea, C., Jones, A., Ko, K., Salins, A., Robidoux, S., Noble, C. and McArthur, G. (2025) 'Home-based shared book reading and developmental outcomes in young children: a systematic review with meta analyses', *Frontiers in Language Sciences*, 4, Article 1540562. Ar gael yn: <https://doi.org/10.3389/flang.2025.1540562> (Mynediad Agored)

Leech, K.A., McNally, S., Daly, M. and Corriveau, K.H. (2022) 'Unique effects of book-reading at 9 months on vocabulary development at 36 months: insights from a nationally representative sample of Irish families', *Early Childhood Research Quarterly*, 58, tudalennau 242–253. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2021.09.009>

Zivan, M. and Horowitz Kraus, T. (2020) 'Parent-child joint reading is related to an increased fixation time on print during storytelling among preschool children', *Brain and Cognition*, 143, Article 105596. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1016/j.bandc.2020.105596>

Dowdall, N., Melendez Torres, G.J., Murray, L., Gardner, F., Hartford, L. and Cooper, P.J. (2020) 'Shared picture book reading interventions for child language development: a systematic review and meta analysis', *Child Development*, 91(2), tudalennau e383–e399. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1111/cdev.13225>

Boyle, S.A., McNaughton, D. and Chapin, S.E. (2019) 'Effects of shared reading on the early language and literacy skills of children with autism spectrum disorders: a systematic review', *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 34(4), tudalennau 205–214. Ar gael yn: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1233356.pdf> (Mynediad Agored)

Farrant, B.M. and Zubrick, S.R. (2013) 'Parent-child book reading across early childhood and child vocabulary in the early school years: findings from the Longitudinal Study of Australian Children', *First Language*, 33(3), tudalennau 280–293. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1177/0142723713487617>

Mol, S.E. and Bus, A.G. (2011) 'To read or not to read: a meta-analysis of print exposure from infancy to early adulthood', *Psychological Bulletin*, 137(2), tudalennau 267–296. Ar gael yn: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/21219054/>

Hood, M., Conlon, E. and Andrews, G. (2008) 'Preschool home literacy practices and children's literacy development: a longitudinal analysis', *Journal of Educational Psychology*, 100(2), tudalennau 252–271. Ar gael yn: https://www.researchgate.net/publication/29468080_Preschool_Home_Literacy_Practices_and_Children's_Literacy_Development_A_Longitudinal_Analysis (Mynediad Agored)

Bracken, S.S. and Fischel, J.E. (2008) 'Family reading behaviour and early literacy skills in preschool children from low income backgrounds', *Early Education and Development*, 19(1), tudalennau 45–67. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1080/10409280701838835>

41 Hartas, D. (2011) 'Families' social backgrounds matter: socio economic factors, home learning and young children's language, literacy and social outcomes', *British Educational Research Journal*, 37(6), tudalennau 893–914. Ar gael yn: https://wrap.warwick.ac.uk/id/eprint/3406/1/WRAP_Hartas_BERJ_paper_2010_%282%29.pdf (Mynediad Agored)

42 Y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (2011) *What can parents do to help their children succeed in school?* Paris: OECD Publishing. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1787/5k9h362jdgnq-en> (Mynediad Agored)

43 Guthrie, J.T., Wigfield, A. and VonSecker, C. (2000) 'Effects of integrated instruction on motivation and strategy use in reading', *Journal of Educational Psychology*, 92(2), tudalennau 331–341. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1037/0022-0663.92.2.331>

- 44 Kidd, D. and Castano, E. (2018) 'Reading literary fiction and theory of mind: three preregistered replications and extensions of Kidd and Castano (2013)', *Social Psychological and Personality Science*, 10(4), tudalennau 522–531. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1177/1948550618775410>
- Mar, R.A., Oatley, K. and Peterson, J.B. (2009) 'Exploring the link between reading fiction and empathy: ruling out individual differences and examining outcomes', *Communications*, 34(4), tudalennau 407–428. Ar gael yn: https://www.yorku.ca/mar/Mar%20et%20al%202009_reading%20fiction%20and%20empathy.pdf (Mynediad Agored)
- Lenhart, J., Dangel, J. and Richter, T. (2022) 'The relationship between lifetime book reading and empathy in adolescents: examining transportability as a moderator', *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 16(4), tudalennau 679–693. Ar gael yn: https://www.researchgate.net/publication/343098034_The_Relationship_Between_Lifetime_Book_Reading_and_Empathy_in_Adolescents_Examining_Transportability_as_a_Moderator (Mynediad Agored)
- 45 Bal, P.M. and Veltkamp, M. (2013) 'How does fiction reading influence empathy? An experimental investigation on the role of emotional transportation', *PLoS ONE*, 8(1), e55341. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0055341> (Mynediad Agored)
- 46 Gonçalves, L.L., Voos, M.C., Almeida, M.H.M.D. and Caromano, F.A. (2017) 'Massage and storytelling reduce aggression and improve academic performance in children attending elementary school', *Occupational Therapy International*, 2017, Article ID 5087145, tudalennau 1–7. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1155/2017/5087145> (Mynediad Agored)
- Shechtman, Z. (2017) 'Group intervention with aggressive children and youth through bibliotherapy', *International Journal of Group Psychotherapy*, 67(1), tudalennau 47–67. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1080/00207284.2016.1202682>
- Altmann, U., Bohrn, I.C., Lubrich, O., Menninghaus, W. and Jacobs, A.M. (2012) 'The power of emotional valence—from cognitive to affective processes in reading', *Frontiers in Human Neuroscience*, 6, Erthygl 192. Ar gael yn: <https://doi.org/10.3389/fnhum.2012.00192> (Mynediad Agored)
- Santi, E., Cebula, K. and McGeown, S. (2025) 'Reading and empathy: qualitative insights into adolescents' experiences with fiction books', *Literacy*, 59(3), tudalennau 1–10. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1111/lit.70006> (Mynediad Agored)

- 47 Guarisco, M.S., Brooks, C. & Freeman, L.M. (2017) 'Reading books and reading minds: differential effects of Wonder and The Crossover on empathy and theory of mind', *Study & Scrutiny: Research on Young Adult Literature*, 2(2), tudalennau 24–54. Ar gael yn: https://www.researchgate.net/publication/320013957_Reading_Books_and_Reading_Minds_Differential_Effects_of_Wonder_and_The_Crossover_on_Empathy_and_Theory_of_Mind (Mynediad Agored)

Vezzali, L., Stathi, S., Giovannini, D., Capozza, D. and Trifiletti, E. (2015) 'The greatest magic of Harry Potter: reducing prejudice', *Journal of Applied Social Psychology*, 45(2), tudalennau 105–121. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1111/jasp.12279>

Currie, N., Cebula, K. and McGeown, S. (2025) 'How does reading fiction support adolescents' wellbeing? A qualitative study examining positive affect, connection and personal growth', *Reading Psychology*, tudalennau 1–26. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1080/02702711.2025.2504974> (Mynediad Agored)
- 48 Nyhout, A. and O'Neill, D.K. (2013) 'Mothers' complex talk when sharing books with their toddlers: book genre matters', *First Language*, 33(2), tudalennau 115–131. Ar gael yn: <https://kar.kent.ac.uk/81940/1/Nyhout%20O'Neill%202013%20First%20Language%20pre-print.pdf> (Mynediad Agored)
- Cho, B.K. and Kim, J. (1999) 'The improvement of children's creativity: through Korean picture books', *Childhood Education*, 75(6), tudalennau 337–341. Ar gael yn: <https://doi.org/10.1080/00094056.1999.10522053>
- 49 Sturm, B.W. (2013) 'Bibliocreativity: how books and stories develop creativity', yn Jones, J. and Flint, L. (eds.) *The Creative Imperative: School Librarians and Teachers Cultivating Curiosity Together*, tudalennau 203–214. Santa Barbara, CA: ABC CLIO
- 50 Mourão, S.J. (2016) 'Picturebooks in the primary EFL classroom', *Children's Literature in Language Education (CLELE) Journal*, 4(1), tudalennau 25–43. Ar gael yn: <https://clelejournal.org/wp-content/uploads/2016/05/Picturebooks-Authentic-literature-for-an-authentic-response-CLELEjournal-4.1.pdf>

Tolentino, E.P. (2007) 'Why do you like this page so much? Exploring the potential of talk during preschool reading activities', *Language Arts*, 84(6), tudalennau 519–528. Ar gael yn: https://www.researchgate.net/publication/234620082_Why_Do_You_Like_This_Page_so_Much_Exploring_the_Potential_of_Talk_during_Preschool_Reading_Activities (Mynediad Agored)
- 51 Hansen, K. (2010) *Teacher assessment at age 5*. Millennium Cohort Study Briefing No. 6. Llundain: Centre for Longitudinal Studies, Institute of Education, Prifysgol Llundain. Ar gael yn: https://cls.ucl.ac.uk/wp-content/uploads/2017/05/06_briefing_web.pdf (Mynediad Agored)

**Gall darllen newid bywydau.
Darganfyddwch fwy am ein
gwaith:**

booktrust.org.uk

Dilynwch ni: @BookTrust

 020 7801 8800

 queries@booktrust.org.uk

Rhif elusen 313343

©BookTrust 2025

 BookTrust
Getting children reading

